

Vergaderjaar 1990–1991

21 027

Wijziging van de artikelen 250 bis en 250 ter van het Wetboek van Strafrecht

Nr. 7

EINDVERSLAG

Vastgesteld 12 maart 1991

Na kennisneming van de memorie van antwoord en de Nota van wijziging zijn in de vaste Commissie voor Justitie¹ nog verschillende vragen gesteld en opmerkingen gemaakt. Onder het voorbehoud dat de regering deze tijdig zal hebben beantwoord, acht de commissie de openbare beraadslaging over dit voorstel van wet genoegzaam voorbereid.

Algemeen

De leden van de C.D.A.-fractie namen met instemming kennis van het feit dat de minister middels een nota van wijziging was tegemoet gekomen aan de door hen gesignaleerde tekortkomingen in het wetsvoorstel. Als gevolg van de voorgestelde wijzigingen wordt naar hun overtuiging een betere bescherming tegen mensenhandel en souteneursactiviteiten geboden aan minderjarigen.

Met betrekking tot de overige aspecten van het wetsvoorstel zijn bij deze leden nog slechts enkele vragen gerezen voornamelijk samenhangend met de voorgenomen afschaffing van het «souteneursverbod» waarmee de minister dit wetsvoorstel tot verbetering van de bestrijding van vrouwenhandel in vergaande mate heeft gekoppeld.

Dit betreft in de eerste plaats de passage op blz. 3 en 4 van de memorie van antwoord: «Voorts zal een objectieve normering van werkomstandigheden worden bewerkstelligd door de vergunningsstelsels. De aan de vergunningen verbonden voorschriften zullen ook in gemeenten die afzien van het invoeren van een vergunningstelsel kunnen gaan gelden als minimumeisen waaraan moet worden voldaan, wil niet van een uitbuitingsituatie sprake zijn.» Betekent dit zo vroegen deze leden dat een gemeente indirect regels min of meer opgedrongen kan krijgen die prostitutie ordenen? In dit verband vroegen zij de minister naar de stand van zaken met betrekking tot een eventuele concept-modelverordening en naar de differentiatievarianten voor kleine en grote(re) steden?

¹ Samenstelling:

Leden: Haas-Berger (PvdA), Stoffelen (PvdA), Gualthérie van Weezel (CDA), V. A. M. van der Burg (CDA), Schutte (GPV), Krajenbrink (CDA), Korthals (VVD), Wiebenga (VVD), Laning-Boersema (CDA), Vermeend (PvdA), Brouwer (Groen Links), Kohnstamm (D66), Wolffensperger (D66), ondervoorzitter, Swildens-Rozendaal (PvdA), voorzitter, Van Traa (PvdA), Soutendijk-van Appeldoorn (CDA), Van de Camp (CDA), Biesheuvel (CDA), Korthals Altes (VVD), Koffeman (CDA), Kalsbeek-Jasperse (PvdA), M. Zijlstra (PvdA), M. M. van der Burg (PvdA).

Plv. leden: Stemerding (PvdA), Apostolou (PvdA), Tegelaar-Boonacker (CDA), De Hoop Scheffer (CDA), J. T. van den Berg (SGP), Koetje (CDA), Dijkstal (VVD), Koning (VVD), Van der Heijden (CDA), Schoots (PvdA), Sipkes (Groen Links), Scheltema-de Nie (D66), Groenman (D66), Van der Vaart (PvdA), Middel (PvdA), Bijleveld-Schouten (CDA), Doelman-Pel (CDA), Hillen (CDA), Rempt-Halmmans de Jongh (VVD), Vreugdenhil (CDA), Leerling (RPF), Van Nieuwenhoven (PvdA), Jurgens (PvdA).

Waar in de memorie van antwoord wordt opgemerkt dat in het kader van een vergunningstelsel door de gemeente aan de exploitant de verplichting kan worden opgelegd er op toe te zien dat de in zijn bedrijf werkzame vreemdelingen zich houden aan de voor hen geldende meldingsplicht bij de betreffende vreemdelingendienst, vroegen de leden van de C.D.A.-fractie op welke wijze deze opmerking spoort met de opmerking van de VNG in de brief van 11 juni 1990 betreffende wetsvoorstel 18 202 dat «de Vreemdelingenwet en de Wet arbeid buitenlandse werknemers het Rijk aanwijzen als de vergunningverlenende instantie voor de verblijfs- en vestigingsvergunning en voor de tewerkstellingsvergunning». De indruk wordt gewekt al zou de VNG van oordeel zijn dat ter zake geen voorwaarden zouden kunnen worden gesteld. Is de VNG die mening inderdaad toegedaan zo vroegen deze leden? Komt in de eventuele modelverordening dan ook geen bepaling in deze zin voor?

De leden behorend tot de C.D.A.-fractie wilden hier al wel vast als hun mening te kennen geven dat zij het stellen van de door de minister gememoreerde voorwaarde als een goede zaak beschouwen. Zij zouden het dan ook betreuren als hij niet in de modelverordening zou zijn terug te vinden.

In dit verband merkten zij ook nog op dat het functioneren van een vergunningstelsel op het punt van het vreemdelingentoezicht maar ook op andere punten valt of staat met afstemming tussen de controlerende ambtenaren en de politie. Is die afstemming en samenwerking te verwachten?

Ten slotte wilden de leden van de C.D.A.-fractie nog een enkele opmerking wijden aan een passage die zij aantreffen in de brief van de Mr. A. de Graaf Stichting aan de minister van 18 april 1990 betreffende wetsvoorstel 18 202. Daarin wordt gewezen op de behoefte aan «buitenlandse niet-EG vrouwen die in Nederland («tijdelijk maar ook weer niet te kort») zouden moeten worden toegelaten om in de prostitutie werkzaam te zijn». Deze leden spraken uit dat het ontoelaatbaar moet worden geoordeeld tewerkstellingsvergunningen c.q. verblijfsvergunningen af te geven teneinde het deze vrouwen (mannen?) mogelijk te maken in Nederland in de prostitutie werkzaam te zijn. Zij gingen er van uit dat de minister deze opvatting deelde en dat dergelijke vergunningen dan ook niet door de betreffende bewindslieden zullen worden afgegeven.

De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden met waardering kennis genomen van de memorie van antwoord met betrekking tot het onderhavige wetsvoorstel. De aan het woord zijnde leden waren met de minister van mening, dat de nu voorgestelde delictomschrijvingen, mede doordat zij toezicht op het prostitutiebedrijf mogelijk maken, een effectief opsporings- en vervolgingsbeleid zullen bevorderen. Het belang van een geïntensiveerd strafrechtelijk optreden tegen vrouwenhandel kan overigens niet voldoende worden benadrukt, zo meenden zij. Dat het beleid met betrekking tot medische controle voorwaardenscheppend dient te zijn, konden de leden van de P.v.d.A.-fractie onderschrijven. Het had deze leden verheugd dat ook door de minister wordt onderschreven dat veldwerksters een signalerende functie vervullen met betrekking tot machtsmisbruik van exploitanten van prostitutie. Zij wilden op deze materie bij de plenaire behandeling van dit wetsvoorstel in de Tweede Kamer terugkomen, omdat – zoals de minister in zijn antwoord stelt – hij dan ook de door deze leden in het voorlopig verslag gevraagde informatie kan verstrekken.

De leden van de V.V.D.-fractie hadden met belangstelling kennisgenomen van de zoals gebruikelijk weldoorwrochte memorie van antwoord. Desondanks hadden deze leden nog behoefte aan nadere toelichting.

Alhoewel de leden van de V.V.D.-fractie niet onmiddellijk stonden te juichen als minderjarigen ouder dan 16 jaar zich in de prostitutie begeven, vroegen zij toch wat het principiële verschil is tussen het verbod zoals verwoord in artikel 247 eerste lid in wetsvoorstel 20 930 en het verbod zoals verwoord in de nota van Wijziging ten aanzien van 250 ter eerste lid 1 ten derde en artikel 250bis, eerste lid, ten tweede, waarbij aan bezwaren van de leden van de CDA-fractie wordt tegemoet gekomen. Indien een minderjarige, ouder dan 16 jaar, volwassen en rijp genoeg is om volgens artikel 247, eerste lid verleid te worden tot het dulden van ontuchtige handelingen buiten echt met een derde waarom is deze zelfde minderjarige dan niet volwassen en rijp genoeg om te bepalen of hij/zij zich in de prostitutie wenst te begeven. Zou het bepaalde in artikel 247, eerste lid niet eveneens tot prostitutie kunnen leiden? Kan de betekenis van dit wetsartikel beperkt worden tot het «om niet» dulden van ontuchtige handelingen buiten echt met een derde, zoals de minister feitelijk op blz. 2 van de memorie van antwoord suggereert. Ook in artikel 245, eerste lid in het onlangs door de Tweede Kamer aangenomen wetsvoorstel 20 930 wordt de grens nog steeds gelegd bij 16 jaar. Is het in de redenering van de minister erg consistent nu hij in het onderhavige wetsvoorstel in artikel 250 bis, tweede lid, ten eerste, met betrekking tot strafverzwaring weer wel de leeftijd van 16 jaar handhaaft.

Deze leden van de V.V.D.-fractie worstelden eveneens met het feit dat in de nota van wijziging artikel 250ter, eerste lid ten tweede, beperkt wordt tot het aanwerven, medenemen of ontvoeren van een persoon met het oogmerk deze in een ander land in de prostitutie te doen belanden. Moeten deze leden hieruit opmaken dat een dergelijk verbod niet van toepassing is op personen in Nederland teneinde deze personen in de prostitutie in Nederland te laten belanden. Waarom is er feitelijk sprake van een absoluut verbod op de werving, selectie en het doorsturen van personen uit andere landen die wel bewust in Nederland in de prostitutie werkzaam willen zijn. Geldt dat eveneens voor personen uit westerse landen?

De leden van de fractie van D66 dankten de bewindsman voor de memorie van antwoord. Tevens hadden zij met belangstelling kennis genomen van de bijgevoegde nota van wijziging, die ertoe strekt, minderjarigheid een geobjectiveerd delictsbestanddeel te maken van de strafbaarstelling van mensenhandel en ongeoorloofde exploitatie van prostitutie. De wil van betrokkene is in dat geval niet relevant. De bewindsman komt hiermee tegemoet aan de wens van de C.D.A.-fractie, de strafrechtelijke bescherming van minderjarigen te verbeteren. Hij onderschrijft het standpunt dat ten aanzien van personen beneden de leeftijd van achttien jaren geen sprake is van een vrijwillige keuze voor prostitutie. De leden van de fractie van D66 zagen hier enige spanning ontstaan met het door hen aangehangen uitgangspunt, dat de keuze van een volwassen onafhankelijke persoon die ervoor kiest zich te prostitueren, zonder daartoe door ongeoorloofde middelen te zijn gebracht, in principe buiten de sfeer van het strafrecht dient te blijven. Nu erkennen ook deze leden, dat in geval van minderjarigheid veelal niet gesproken zal kunnen worden van volwassen, onafhankelijke personen die in vrijheid kiezen voor prostitutie, maar daar stond volgens deze leden tegenover dat het evenmin moeilijk voorstelbaar is dat bij het bereiken van de meerderjarigheidsgrens van die situatie ineens wel sprake is. De leden van de fractie van D66 wilden hiermee zeggen, dat een leeftijdsgrens – zoals overigens ook op andere terreinen in het strafrecht – niet noodzakelijkerwijs de meest effectieve bescherming hoeft te bieden tegen mensenhandel of ongeoorloofde exploitatie van prostitutie.

Begrepen de leden van de fractie van D66 het nu goed, dat artikel 250

ter, eerste lid, onder 2 (nieuw) Sr, de aanwending van ongeoorloofde middelen reeds veronderstelt?

De leden van de fractie van D66 hadden met instemming kennis genomen van de grotere overzichtelijkheid van de verschillende strafbepalingen. Zij vroegen tot slot of aanvaarding van het wetsvoorstel tot wijziging van de artikelen 242 tot en met 249 Sr nog enige invloed zou hebben op het onderlinge samenstel van strafbepalingen.

De voorzitter van de Commissie,
Swilden-Rozendaal

De griffier van de Commissie,
Coenen